

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי
פרשת בהעלותך
תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 345)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

**השיעור השבועי עם הרב אליהו בר חן,
מתקיים בכל יום שלישי, בבית הכנסת "כתר תורה" -
ניסנית,
ביישוב ניצן ב'**

זמן תחילת השיעור:

שעון חורף - 19:45

שעון קיץ - 20:00 (כאשר זמן צאת הכוכבים מתארך,

השיעור מתקיים מיד לאחר תפילת ערבית)

לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה, לכתובת k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גליון שבועי"

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
21:01	20:27	19:09	ירושלים:
21:03	20:29	19:30	תל אביב:
21:04	20:30	19:22	חיפה:
21:01	20:27	19:27	באר שבע:

פרשת בהעלותך התשפ"ד

”עבודה עצמית - תכלית העבודה” (ב')

א. "ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני - חתן משה, נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר יהוה אתו אתן לך, לכה אתנו והטבנו לך, כי יהוה דבר טוב על ישראל. ויאמר אליו, לא אלק, כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלק. ויאמר, אל נא תעזב אתנו, כי על כן ידעת חנתנו במדבר, והיית לנו לעינים. והיה כי תלך עמנו, והיה הטוב ההוא אשר ייטיב יהוה עמנו - והטבנו לך", (במדבר, י', כט' - לבי).

"ויסעו מהר יהוה דרך שלשת ימים, וארון ברית יהוה נסע לפניהם דרך שלשת ימים, לתור להם מנוחה. וענו יהוה עליהם יומם, בנסעם מן המחנה", (במדבר, י', לג' - לד').

"ויהי בנסע הארון, ויאמר משה, קומה יהוה ויפצו איביך, וינסו משנאיך מפניך. ובגחה יאמר, שובה יהוה רבבות אלפי ישראל", (במדבר, י', לה' - לו').

"ויהי העם כמתאננים רע באזני יהוה, וישמע יהוה ויחר אפו, ותבער בם אש יהוה, ותאכל בקצה המחנה ... והאספסוף אשר בקרב התאוה תאונה, וישבו ויכפו גם בני ישראל, ויאמרו, מי יאכלנו בשר", (במדבר, יא', א' - ד').

ב. כתבו רבותינו המקובלים זיע"א¹, משמו של רבינו האר"י זיע"א:

¹ אדונינו הגר"א זיע"א, בביאורו על "תיקוני הזוהר" (תיקון ב').

גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "חומת אנך" (בראשית, מב' - כה'. שמות, ג' - ז'. שמות, יב' - נא'), ובספרו הקדוש "זרוע ימין" (על הגדה של פסח, בד"ה "במתי מעט"), ובספרו הקדוש "דבש לפי" (מערכת ר', אות ג').

הגה"ק רבינו נתן נטע שפירא זיע"א, בספרו הקדוש "מגלה עמוקות" (בפרשת "ויגש", ובפרשת "קורח", ובפרשת "ואתחנן" אופן נח').

הגה"ק רבינו שניאור זלמן זיע"א מלאדי, בספרו הקדוש "תורה אור" (פרשת "בא", עמוד 120).

הגה"ק רבינו דובער זיע"א - האדמו"ר האמצעי, בספרו הקדוש "תורת חיים" (פרשת "בשלח", אות ה').

² "כי אדם הראשון, היו בו רפ"ח ניצוצי הקדושה, ר"ב ניצוצות היו נתונים בראשו, ו-פ"ו ניצוצות בשאר אבריו. וכשחטא, אותם ניצוצות הקדושה, נטמעו בתוך הקליפות, אותן ניצוצות שמספרן ר"ב, שהיו בראשו, נפלו במצרים, כי היא ארץ טמאה כידוע, ואותן פ"ו ניצוצות, נתפזרו בכל העולם. ומפני זה, ירדו אבותינו להשתעבד במצרים בחומר ובלבנים, לברר אותם ניצוצות מתוך הקליפה. ואותן פ"ו ניצוצות שנתפזרו בשאר ארצות, על ידי הגלות שישראל מפוזרים בכל העולם, יתבררו מתוך הקליפות. ואין ישראל נגאלים, עד שיושלם הביורו בעזרת ה'". ובאמת, שעם ישראל, הצליח להשלים את התיקון הלזה בארץ מצרים. וכדלהלן: והנה על הפסוק ³, "וַיְהִי־הָהָּ נָתַן אֶת חַן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם, וַיִּשְׁאַלֻּם, וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם", דרשו רבותינו ז"ל ⁴: "אמר רבי אמי, מלמד, שעשאוה כמצודה שאין בה דגן, וריש לקיש אמר, עשאוה כמצולה שאין בה דגים". ותמה בזה הי"עץ יוסף" ⁵:

הגה"ק רבינו נחמן זיע"א מברסלב, בספרו הקדוש "ליקוטי הלכות" (הלכות בציעת הפת, הלכה ה').

הגה"ק רבינו יעקב צבי יאליש זיע"א - תלמיד "החוזה מלובלין" זיע"א, בספרו הקדוש "קהלת יעקב" (ערך רפ').

הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (בפרשת "ויגש").

הגה"ק רבינו חיים סינאוני זיע"א, בספרו הקדוש "מקום מקדש" (בפרשת "ויגש", עמודים קיב'-קיג').

² לשונו של הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (בפרשת "ויגש").

³ שמות, יב' - לו'.

⁴ ברכות, ט' ע"ב.

שמכיוון שרוקנו עם ישראל את מצרים, אם כן, מהיכן היה למצרים רכוש בשעת קריעת ים סוף, שהוא ביזת הים?

ותירץ:

שאוצרותיו של פרעה עצמו נותרו שלימים, וכאשר הוא רדף אחרי עם ישראל, הוא ביקש מהמצרים להצטרף אליו,

ובכדי לפתותם, הוא פתח בפניהם את אוצרותיו, והרשה להם לקחת את כל מה שיחפצו,

ומזה היתה ביזת הים.

אולם, רבינו הצ"ח זיע"א, ביאר בזה בשם בנו:

שמה ששאלו עם ישראל כלים ממצרים בעת צאתם, היה רק מהמצרים שהתגוררו בסמוך להם,

אולם, מהמצרים שהתגוררו בערים אחרות לא לקחו, ומהם היה העושר שבזזו על הים.

ברם, הצ"ח עצמו, כתב לבאר בזה:

שכל הגלויות היו כדי לברר את ניצוצות הקדושה,

ועל זה אמר, שבגלות מצרים, הצליחו עם ישראל לרוקן אותה לגמרי מכל הניצוצות הקדושה שבה.

וכעין זה, כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א⁶, על דברי רבי אמי - שעשו ישראל את מצרים כמצודה שאין בה דגן:

דהיינו, שברכוש הרוחני, לא השאירו עם ישראל במצרים - שום ניצוץ מניצוצות הקדושה.

ג. והנה, לאחר התיקון שנעשה בארץ מצרים, עם השלמתו בעת קבלת מתן תורה, הגיעו עם ישראל לדרגתו של אדם הראשון קודם החטא,

⁵ בפירושו למדרש.

⁶ בספרו הקדוש "בן יהודע".

וכפי שדרשו רבותינו ז"ל⁷, על עם בני ישראל, את מאמר הכתוב⁸, "אֲנִי אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם, וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלֶכֶם".

ברם, כאשר הם קלקלו את מעשיהם בחטא העגל, ככלה המזנה בעת חופתה⁹, הם חזרו לדרגתו של אדם הראשון, לאחר החטא,

וכפי שדרשו רבותינו ז"ל¹⁰, על עם בני ישראל, את מאמר הכתוב¹¹, "אֲכֹן כְּאָדָם תָּמוּתוֹן, וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ".

והיינו:

שאותם ה-רפ"ח ניצוצין, נתפזרו במדבר סיני, ושוב הם צריכים לבוא אל תיקונם.

ולא זו בלבד, אלא, שבכל חטא וחטא שעם ישראל חטאו במדבר, הם הגבירו את עומק הניצוצין עוד ועוד.

ד. בעניינם של קין והבל, ידועה ומפורסמת, קושייתו של רבינו המהר"ל זיע"א מפראג¹²:

דהנה, אמר שלמה הע"ה¹³, "שׁוֹמֵר מִצְוָה, לֹא יֵדַע דְּבַר רָע",

ואם כן, היאך הצליח קין להרוג את אחיו הבל,

והלא, הוא הקריב קרבן לכבודו של הבורא יתברך?

ובפרט, לאור זאת, שהבורא ית"ש, קיבל את מנחתו של הבל, באהבה וברצון?

⁷ עבודה זרה, ה' ע"א.

⁸ תהילים, פב' - ו'.

⁹ שבת, פח' ע"ב.

¹⁰ עבודה זרה, ה' ע"א.

¹¹ תהילים, פב' - ז'.

¹² בספרו הקדוש "דרשות המהר"ל", דרוש לשבת הגדול.

¹³ קהלת, ח' - ה'.

וביאר בזה, רבינו זיע"א, ביאור עצום ונפלא:
 "כי מה שהיה מקריב קרבן, לא היה זה מצד עצמו,
 רק כאשר ראה הבל שקין היה מקריב קרבן, ואז נתעורר גם כן הבל להקריב,
 ולא היה מתעורר ומתאמץ מעצמו,
 שלא היה הבל פונה אל המעשים הטובים מצד עצמו, ובלא כוונה עשה זה.
 וזה דרך מי שאין מעשיו באמת ובכוונה, ואין ממש במעשה זה.
 וקין, היה מתחיל להקריב, אף כי היה בעל יצר הרע,
 מפני שכך דרך אנשים לא טובים, שסוברים שמחמת הקרבת קרבן, ירצה אל ה'
 יתברך, ומפני כך הקריב קרבן,
 אבל, זבח רשעים כמו אלו תועבה, ולא שעה אל מנחתו.
 אבל הבל, אף על גב שלא היה עושה בכוונה, מכל מקום, ראוי לקבל הקרבן,
 אבל שיהיה נקרא בכלל 'שומר מצוה לא ידע דבר רע', דבר זה אינו, כי אין יסוד
 למעשה זה,
 כי כל יסוד, נבנה על עצמו, ולא נבנה על זולתו,
 ומה שעשה הבל, לא נבנה על עצמו,
 רק כאשר ראה קין מקריב, היה הבל גם כן מקריב,
 לפיכך, מעשה כזה, אין לו יסוד, והוא הבל.
 והכל נרמז בכתוב, שאמר ¹⁴ 'וְהִבֵּל הִבִּיא גַם הוּא' וגו', ולמה צריך לכתוב 'גם הוא',
 אלא, לומר לך, כי לא היה כוונתו של הבל, רק מה שראה שקין היה מקריב -
 היה הוא מקריב גם כן.
 מעשה כזה, הוא בא ממי שמעשים שלו אין בהם ממש, ואין להם יסוד בעצמם.
 ועל זה אמר שלמה בחכמתו ^{15 16}, 'וְרֵאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עֹמֵל וְאֶת כָּל כְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה
 כִּי הִיא קִנְאֵת אִישׁ מִרְעֵהוּ, גַּם זֶה הִבֵּל וְרַעוּת רֹחַ',

¹⁴ בראשית, ד' - ד'.

ופירוש זה -

כי ראיתי מעשה האדם, אשר האדם טורח בהם, ואת כל כשרון המעשה, כי היא קנאת איש מרעהו,

ועושה גם כן מעשה טוב, מצד הקנאה, לעשות כמו שעשה האחר,

ואינו עושה זה מכח התעוררות מעצמו,

ולכך, הוא הבל, כי אין יסוד למעשה זה ...

ואפשר, כי רמז 'גם זה הַבֵּל', שגם הַבֵּל עשה כך מכח קנאה, ונקרא 'הַבֵּל'."

ודבריו מתוקים וערבים, עד למאוד.

ה. כתב רבינו האר"י הקדוש זיע"א¹⁷ :

"קין - הוא זוהמת הנחש, וְהַבֵּל - הוא מסטרא דאדם.

פירוש הדברים הם כך -

כי על ידי חטאו של אדם הראשון, נתערב טוב ברע, ויצאו קין והבל, שניהם מורכבים מטוב ורע,

אלא, שקין רובו רע מזוהמת הנחש, והבל רובו טוב מצד אדם - ומיעוטו רע מצד הנחש.

אבל, חלק קין הטוב, הוא דבר גדול במאוד מאד,

לסיבה שהיה בכור, ולקח הבכורה של חלק הטוב ...

ואחר כך כשיצאו יעקב ועשו, היו בסוד הבל וקין,

¹⁵ קהלת, ד' - ד'.

¹⁶ יש בנותן עניין:

דהנה, הפסוק האמור לגבי הבל, נמצא בספר בראשית, פרק ד' - פסוק ד',

והפסוק האמור לגבי קנאת המעשים, נמצא בספר קהלת, פרק ד' - פסוק ד'.

¹⁷ בספרו הקדוש "שער הגלגולים", הקדמה לח'.

וכשנולדו, נולד יעקב¹⁸, 'וַיָּדוּ אֶחָזֶת בְּעֶקֶב עֲשׂוֹ', הוא אותו חלק הטוב של הבכורה, שלקח עשו, שהיה הטוב של קין שנתערב עם הרע".

והנה, בדמיון, ובְּהֶקְפָּלַת הדברים, שבין קין להבל, כתב הגה"ק בעל "שם משמואל" זיע"א¹⁹ :

א. בסיבת הדבר שהכין יעקב אע"ה נזיד עדשים, וכמאמר הכתוב²⁰, "וַיִּזֶד יַעֲקֹב נְזִיד, וַיָּבֵא עֲשׂוֹ מִן הַשֶּׂדֶה, וְהוּא עֲנִיף",

ידוע ומפורסם הדבר, שבו ביום נסתלק אברהם אע"ה מן העולם, וכפי שכתב רש"י הקדוש²¹ :

"ואותו היום מת אברהם, שלא יראה את עשיו בן בנו יוצא לתרבות רעה, ואין זה שיבה טובה שהבטיחו הקדוש ברוך הוא.

לפיכך, קיצר הקדוש ברוך הוא, ה' שנים משנותיו,

ש-יצחק חי קפ' שנה, וזה קעה'.

ובישל יעקב עדשים, להברות את האבל.

ולמה עדשים?

שדומות לגלגל, שהאבילות לגלגל חוזר בעולם".

והנה, באותה העת, עבר אותו רשע ה' עבירות, וכמבואר בגמרא²² :

"אמר רבי יוחנן, חמש עבירות, עבר אותו רשע באותו היום -

בא על נערה המאורסה, והרג את הנפש, וכפר בעיקר, וכפר בתחיית המתים, ושט את הבכורה²³."

¹⁸ בראשית, כה' - כו'.

¹⁹ "פרשת יתרו", שנת תרעג'.

²⁰ בראשית, כה' - כט'.

²¹ בראשית, כה' - ל', ד"ה "מן האדום האדום".

²² בבא בתרא, טז' ע"ב.

²³ לשון ביזוי, שביזה את הבכורה.

וכן הוא, במדרש רבה ²⁴ :

"אמר לו, מה טיבו של נזיד זה?

אמר לו, שמת אותו זקן.

אמר, באותו הזקן פגעה מדת הדין?

אמר לו, הן.

אמר, אם כן, לא מתן שכר ולא תחית המתים.

ורוח הקדש צונחת ²⁵ -

ואל תבכו למת ואל תגדו לו, זה אברהם,

בכו בכו להלד' ²⁶, זה עשו'.

ב. והנהגה זו, למד עשיו מקין,

שכן, כאשר שעה הקדוש ברוך הוא להבל ולמנחתו, ואילו לקין ולמנחתו לא שעה,

מיד ²⁷, "ויהי בהיותם בשדה, ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו".

ומצינו בזה, בתרגום ירושלמי, ובתרגום התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל:

"עני קין ואמר להבל אחוי -

לית דין ולית דין, ולית עלם אוחרו, ולא למתן אגר טב לצדיקא, ולא לאתפרע מן

רשיעא, ולא ברחמין איתברי עלמא, ולא ברחמין הוא מדבר,

מן בגלל מה איתקבל קורבןך מינך ברעו, ומני לא אתקבל ברעוא" ²⁸. עד כאן

דבריו הקדושים של בעל "שם משמואל" זיע"א.

²⁴ בראשית, פרשה סג, יא'.

²⁵ ירמיה, כב' - י'.

²⁶ ירמיה, כב' - יד'.

²⁷ בראשית, ד' - ח'.

²⁸ והיינו:

שבשעה שראה קין שהקדוש ברוך הוא לא שעה למנחתו,

ו. כתב רבינו המהררח"ו זיע"א ²⁹ :

שנפש קין - נתגלגל במצרי שהרגו משה ³⁰, והרוח - בקורח ³¹, והנשמה - ביתרו ³²,

כפר בעיקר, ואמר -

אין דין ואין דיין, ואין עולם הבא, ואין מתן שכר לצדיקים, ואין הקדוש ברוך הוא נפרע מן הרשעים, ולא ברחמים נברא העולם, ולא ברחמים הוא נוהג.

וכל כך למה?

"מפני שקיבל הקדוש ברוך הוא את קורבנך, ואילו את שלי לא".

²⁹ "שער הגלגולים", הקדמה לו'.

"שער הפסוקים", בראשית, דרוש ד'.

³⁰ כתב ב"ילקוט חדש" (אדם והדורות עד נח, אות קט):

"ראובן היה גלגול קין, והוא היה ראוי לתקן את קין, אבל יתרו זכה לתקן", (עיין שם, בערך יעקב, אות רלא').

והנה, על מאמר הכתוב (בראשית, לז' - כב'), "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים רְאוּבֵן אֶל תִּשְׁפֹּכוּ דָם, הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבַּר, וְיָד אֶל תִּשְׁלַחוּ בוֹ, לְמַעַן הֲצִיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשְׁבִּיבוֹ אֶל אָבִיו", כתב הגה"ק רבי שלמה זיע"א מראדומסק (בספרו הקדוש "תפארת שלמה"):

"כי ראובן היה יודע בעצמו שהוא גלגול קין,

וכן הוא בספר הגלגולים, שראובן היה לו נשמת קין אשר הרג את הבל אחיו.

נמצא, כי עיקר התיקון שלו היה צריך להיות בתשובת המשקל, שיבא לידי ענין כזה להציל את נפש אחיו, את זה לעומת זה".

³¹ ולפי זה, יובן מה דאיתא ב"אור החיים" הקדוש (במדבר, טז' - כח):

שמשא רע"ה, רצה לעשות במעשה קורח - על ידי פתיחת פה הארץ, תיקון לחטא הריגת הבל - על ידי הארץ.

והיינו, לאור המתבאר שקורח היה גלגול קין:

אם כן, מכיוון שהיה משה רע"ה גלגול הבל, הוא רצה לתקן על ידי מעשה קורח - שהיה גלגול קין, את החטא הלזה.

³² המבין בתורת הגלגולים של רבינו האר"י ז"ל, יודע:

ברם, משה רע"ה, היה גלגולו של הבל ³³ ³⁴ ³⁵.

והנה, רבותינו ז"ל ³⁶, הביאו לדרשתו של רב הונא:

"תאומה יתרה, נולדה עם הבל,

זה אומר - אני נוטלה שאני בכור!

זה אומר - אני נוטלה שנולדה עמי!

ומתוך כך, 'ויקם קין'."

וכתב בזה גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א ³⁷:

שבמאמר יתרו למשה רע"ה, **"אני חתנך יתרו"**, יש ראשי תיבות: של **"אחי"**,

דהיינו, שאמר יתרו למשה רע"ה, בגלגול זה באתי לתקן את אשר עיוותתי, על

ידי שנתתי לך את ציפורה בתי לאשה -

שהיא באה לתקן את אותה תאומה יתירה שנולדה עמך ³⁸ ³⁹.

ששייך הרבה פעמים, שבחינת הנפש יהיה מאיש פלוני, ובחינת הרוח יהיה מאיש אחר, ובחינת הנשמה יהיה מאיש אחר - וכל זה, בבן אדם אחד.

³³ יעוין ב"זוהר הקדוש" (פרשת "בראשית", דף כח' ע"ב).

³⁴ וראה גם בספר "עשרה מאמרות" להרמ"ע זיע"א מפאנו (מאמר חקור דין, פ"ד):

שרמז בתיבת משה, ראשי תיבות: משה, ש, ת, הבל.

³⁵ בספר הקדוש "סדורו של שבת" (שורש ו', ענף ג', אות יד'), להגה"ק רבינו חיים זיע"א מטשרנובויץ:

הביא מהאר"י ז"ל, שבמשה רע"ה היו הניצוצות הרעים של הבל ותיקנם.

³⁶ בראשית רבה, פרשה כב', ז'.

³⁷ בספרו הקדוש "פני דוד", ריש פרשת "יתרו".

³⁸ על מאמר הכתוב (בראשית, ד' - ב'), **"ותסוף ללדת את אחיו את הבל, ויהי הבל רעה צאן, וקין היה עבד אדמה"**, כתב בספר הקדוש "אגרא דכלה":

"ונרמז בכאן - **ותסוף ללדת את א"ת** (-בגימטריא, מניין 1411. וכשנוסיף לזה עוד עשר, כמניין עשרת האותיות, תהיה הגימטריא 1421-),

בגימטריא ... **צפר"ה** אש"ת מש"ה (-בגימטריא מניין 1421-),

ומקור דבריו הקדושים, הוא בדברי רבינו האר"י זיע"א ⁴⁰ :
 "אֲנִי חֲתַנְךָ יְתָרוֹי ⁴¹, ראשי תיבות - אחי, כי הוא גלגול קין,
 ולכן, לפי שכפר בדינין, ואמר לית דין ולית דיין ⁴²,
 לכן, חידש עתה פרשת דינים - 'וְאַתָּה תִּחְזָה' ⁴³, עיין בספר הגלגולים פרק לגי".
 ז. במסכת שבת, למדנו ⁴⁴ :

"יתנו רבנן, 'וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה ⁴⁵ -
 פרשה זו, עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות ⁴⁶ - מלמעלה ולמטה ⁴⁷,

שהיא התאומה יתירה, שהחזירה יתרו גלגול קין - למשה גלגול הבל.
 וכן הוא בגימטריא במספר השווה, הי"א צפור"ה ב"ת יתרו"ו (-בגימטריא, מניין 1417. וכשנוסיף לזה עוד
 ארבע, כמניין ארבעת המילים, תהיה הגימטריא 1421-).
³⁹ עוד ביאר בזה רבינו השל"ה הקדוש זיע"א (תורה אור, פרשת שמות, יא'):
 "ובזה מתורץ, איך לקח משה רבינו ע"ה בת כומר, ופיו לא רצה לינק מנכרית (שמות רבה, פרשה א',
 כה)?"

אלא, היא צלעו".

⁴⁰ בספרו הקדוש "לקוטי תורה", פרשת "יתרו".

⁴¹ שמות, יח' - ו'.

⁴² וכמו שנתבאר באות הקודמת.

⁴³ שמות, יח' - כא'.

⁴⁴ קטו' ע"ב, קטז' ע"א.

⁴⁵ במדבר, י' - לה'.

⁴⁶ היינו:

סימניות אלו, הינם, אות "נ" הפוכה - בתחילת הפרשה, ואות "נ" הפוכה - בסיום הפרשה.

⁴⁷ היינו:

בתחילת הפרשה, ובסופה,

וזאת, בכדי להבדילה, מן הפרשיות הסמוכות לה.

לומר, שאין זה מקומה ⁴⁸.

רבי אומר, לא מן השם הוא זה ⁴⁹,

אלא, מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו ⁵⁰.

כמאן אזלא הא ⁵¹ ?

דאמר רב שמואל בר נחמן אמר רב יונתן ⁵², 'חֲצָבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה' ⁵³ -

אלו שבעה ספרי תורה ⁵⁴,

⁴⁸ היינו:

שפרשה זו, אינה כתובה בתורה כפי סדר המאורעות.

ומקום פרשה זו, הינו, בחניית השבטים לפי דגליהם,

במאמר הכתוב (במדבר, ב' - יז'), "וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֵה, כְּאֲשֶׁר יִחַנוּ כֵּן יִסְעוּ, אִישׁ עַל יְדוֹ לְדִגְלֵיהֶם" -

שלאחר פסוק זה, היה ראוי להיכתב, "וְיָהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אִיִּבְיָךְ, וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאֵיךְ מִפְּנֵיךְ".

⁴⁹ היינו:

שטעם הסימניות שבתורה (אותיות "נ" הפוכה), אינם מחמת "שאין זה מקומה".

⁵⁰ היינו:

שפרשת "וְיָהִי בְּנִסְעֵ", כל כך חשובה היא,

עד כדי כך, שיש לה חשיבות, כספר בפני עצמו.

⁵¹ היינו:

דבריו של רבי, בעניין חשיבות פרשה זו,

כדעת מי הם מתאימים?

⁵² משלי, ט' - א'.

⁵³ "חֲכָמוֹת בְּנִתָּה בֵּיתָה, חֲצָבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה".

⁵⁴ היינו:

שבתורה הקדושה, יש ז' ספרים, שהם -

א. ספר "בראשית".

כמאן?

כרבי.

מאן תנא דפליג עליה דרבי 55 ?

רבן שמעון בן גמליאל, הוא,

דתניא, רבן שמעון בן גמליאל אומר, עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן, ותכתב במקומה 56 ,

ולמה כתבה כאן?

כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה 57 .

פורענות שנייה, מאי היא?

ב. ספר "שמות".

ג. ספר "ויקרא".

ד. ספר "במדבר", עד פרשת "ויהי בנסוע".

ה. פרשת "ויהי בנסוע".

ו. שאר ספר "במדבר".

ז. ספר "דברים".

55 היינו:

מי הוא אותו תנא, החולק על דבריו של רבי, שיש בתורה הקדושה ז' ספרים.

56 היינו:

שלעתיד לבוא, כאשר יתבטלו הפורענויות, וכאשר יתבטל היצר הרע מן העולם,

עתידה פרשת "וַיְהִי בְּנִסְעוֹ", להיעקר ממקומה, ולהיכתב בתחילת ספר "במדבר", בעניין הדגלים, וכפי שכתבנו בהערה מס' 48.

57 היינו:

שטעם הדבר, שפרשת "וַיְהִי בְּנִסְעוֹ" נכתבה כאן, ואף על פי שאין זה מקומו,

הוא, בכדי להפסיק בין הפורענות הראשונה - שכתובה לפני פסוק זה, לבין הפורענות השנייה - שכתובה לאחר פסוק זה.

וַיְהִי הָעֶס כְּמִתְאַנְנִים, 58 59 .

פורענות ראשונה?

וַיִּסְעוּ מְהֵרָה הִי, 60 -

ואמר רב חמא ברבי חנינא, שסרו מאחרי ה',

והיכן מקומה?

אמר רב אשי, בדגלים 61 ."

והנה, בעניין פורענות ראשונה, שסרו מאחרי ה', כתב רש"י הקדוש :

**"בתוך ג' ימים למסעם, התאוו האספסוף תאוה להתרעם על הבשר, כדי למרוד
בהקדוש ברוך הוא".**

ברם, כתבו בעלי ה"תוספות" :

**"פורענות ראשונה, כדאמר במדרש (ילמדנו), 'וַיִּסְעוּ' - שנסעו מהר סיני דרך
שלשת ימים, כתינוק היוצא מבית הספר,**

שבורח לו, והולך לו.

כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים, לפי שלמדו הרבה תורה בסיני.

⁵⁸ במדבר, יא' - א'.

⁵⁹ היינו:

שמחמת קושי המסע במדבר, התחילו העם להתאונן,

ואזי, קיבלו את עונשם, שבערה במ אש ה'.

⁶⁰ במדבר, י' - לג'.

⁶¹ היינו:

שמקום פרשה זו, הינו, בחניית השבטים לפי דגליהם,

במאמר הכתוב (במדבר, ב' - יז'), "וַיִּסְעוּ אֶהַל מוֹעֵד מִחֵנֶה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה, כְּאִשֶּׁר יִחַנוּ כֵּן יִסְעוּ, אִישׁ
עַל יְדוֹ לְדַגְלֵיהֶם" -

שלאחר פסוק זה, היה ראוי להיכתב, "וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶן, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אִיִּבְיָךְ, וַיִּגְסוּ
מִשְׁנֵאֵיךְ מִפְּנֵיךְ".

אמר הקדוש ברוך הוא, לא נסמוך פורענות לפורענות,

אלא, נפסוק פרשת 'וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ'."

וכעין זה, כתב אדונינו הרמב"ן זיע"א ⁶² :

"שנסעו מהר סיני בשמחה, כתינוק הבורח מבית הספר,

אמרו, שמא ירבה ויתן לנו מצוות.

וזהו 'וַיִּסְעוּ מִקֶּר ה' - שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם, מפני שהוא הר ה',

וזהו פורענות ראשונה,

והפסיק, שלא יהיו שלוש פורעניות סמוכות זו לזו, ונמצאו מוחזקים בפורענות.

וקרא החטא, "פורענות", אף על פי שלא אירע להם ממנו פורענות,

ושמא, אלמלא חטאם זה, היה מכניסם לארץ מיד".

ח. בעניין אות "ני" הפוכה, שנמצאות קודם ולאחר פסוק ⁶³ "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ

וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה",

כתב בעל ה"כלי יקר", כדלהלן.

דהנה, בלשון ארמית, "דג", קרוי "נון" או "נונא".

והנה, ידוע המעשה המובא במסכת ברכות ⁶⁴ :

"פעם אחת, גזרה מלכות הרשעה, שלא יעסקו ישראל בתורה.

בא פפוס בן יהודה, ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהילות ברבים, ועוסק

בתורה.

אמר ליה, עקיבא, אי אתה מתיירא מפני מלכות?

אמר לו, אמשול לך משל למה הדבר דומה -

⁶² במדבר, י' - לה'.

⁶³ במדבר, י' - לה'.

⁶⁴ ס' ע"ב.

לשועל, שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום,
אמר להם, מפני מה אתם בורחים?
אמרו לו, מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם,
אמר להם, רצונכם שתעלו ליבשה, ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם
אבותיכם!?
אמרו לו, אתה הוא שאומרים עליך - פיקח שבחיות!?
לא פיקח אתה, אלא טיפש אתה!
ומה במקום חיותנו אנו מתייראין, במקום מיתתינו על אחת כמה וכמה.
אף אנחנו, עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה⁶⁵, 'כִּי הוּא חִיִּיךָ
וְאֶרֶךְ יָמֶיךָ', כִּךְ,
אם אנו הולכים ומבטלים ממנה, על אחת כמה וכמה.
אמרו, לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא, וחבשוהו בבית האסורים,
ותפסו לפפוס בן יהודה, וחבשוהו אצלו.
אמר לו, פפוס, מי הביאך לכאן?
אמר ליה, אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה,
אוי לו לפפוס, שנתפס על דברים בטלים".
ומבואר במעשה זה:

שמכיוון שכל חיותיהן של ישראל, היא אך ורק על ידי התורה הקדושה,
וכמאמרם ז"ל⁶⁶, "אין מים אלא תורה, שנאמר⁶⁷, 'הוֹי כָּל צָמֵא לָכוּ לַמַּיִם'".
ממילא, האדם, משול ל"דג" - שכשם שהדג אינו יכול לחיות ללא המים, כך
האדם אינו יכול לחיות ללא התורה הקדושה⁶⁸.

⁶⁵ דברים, ל' - כ'.

⁶⁶ בבא קמא, פב' ע"א.

⁶⁷ ישעיה, נה' - א'.

ולפיכך, נתנה התורה הקדושה סימנים, על ידי אות "נ" הפוכה, קודם הפרשה ולאחריה:

וזאת, בכדי להפסיק בין פורענות לפורענות.

שכן, האות "נ" הראשונה, מרמזת על כך, שהפכו את פניהם מן התורה - והוא, עניין "תינוק הבורח מבית הספר",

וממילא, הם נהיו כאותו דג השוחה נגד כיוון המים, אשר הוא פונה ממקום חיותו.

והאות "נ" האחרונה, מרמזת על זְכָרָם את הדגה.

ט. בביאור מאמר הכתובים העוסקים בעניין הפצרתו של משה רע"ה בחמיו - יתרו, להישאר במחנה ישראל⁶⁹, כתב הגה"ק בעל "בן לאשרי ברכה משולשת" זיע"א⁷⁰:

⁷¹ בכדי להבין קצת, מה שהתחנן משה רע"ה כל כך ל-יתרו, שישאר עמהם בעת הנסיעה, וְהִרְפָּה להבטיחו כל טוב, יש להבין בפסוקים אלו -

דהנה, לאחר סירובו של יתרו, הפציר בו משה רע"ה, ואמר לו⁷²: **"וַיֹּאמֶר, אֶל נָא תַעֲזֹב אֶתְּנוּ, כִּי עַל כֵּן יִדְעָתָּ חֲנִיתִנִּי בַּמִּדְבָּר, וְהִיִּיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם",**
ובביאור מאמרו של משה רע"ה, ביארו רבותינו ז"ל⁷³: **"כל דבר ודבר שיתעלם מעינינו, תהיה מאיר עינינו".**

⁶⁸ בעת מסירת השיעור, ביום שלישי יב' בסיוון התשפ"ד, העירני אאמו"ר שליט"א:

דהנה, מילת "דג", הינה נוטריקון של "דין גיהנם",

וזאת, בכדי ללמד לאדם, שדברי התורה הקדושה הנרמזים לדג, מצילים אותו מ"דין גיהנם".

⁶⁹ במדבר, י', כט' - לב'.

⁷⁰ בספרו הקדוש על פרשתן.

⁷¹ לשונו הקדוש והטהור הועתק בזה, במעט שינויי לשון, למען ירוצו עיני הקורא בהם.

⁷² במדבר, י' - לא'.

ודבריהם אלו צריכים ביאור, שכן, עם ישראל עומדים ומובטחים, שהקדוש ברוך הוא בעצמו יאיר להם את הדרך,

וכמאמר הכתוב ⁷⁴, "וְאֵתָהּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לֹא עֲזַבְתָּם בְּמִדְבָּר, אֶת עַמּוּד הָעֵנָן לֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם בְּיוֹמָם לְהַנְחִיתָם בְּהַדְרָךְ, וְאֶת עַמּוּד הָאֵשׁ בְּלִילָה לְהָאִיר לָהֶם וְאֶת הַדְרָךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָּהּ",

ולשם מה, הם זקוקים לעצתו של יתרו?

ולצורך הבנת הדברים, נקדים בזה, לדבריו של רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א ⁷⁵:

"אכן יתבאר על פי דברי אנשי אמת, שאמרו ⁷⁶ -

שהליכת ישראל במדבר, היתה לברר ניצוצי הקדושה, שאנס איש הבליעל החונה במדבר השמים, ששם קנה מקומו מקום נחש שרף ועקרב, ודרכו שם עדת ה', להוציא בולעו מפיו.

והוא הטעם, שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך לבירור הניצוצות שישנם במקום ההוא,

ובירור זה, אין כוח בעולם שיכול עשותו, זולת קדושה השלמה, ובסוד שלימות מחברת הפללות ומחברת הפרטות.

קדושה השלמה, היא השכינה וישראל והתורה.

ומחברת הפרטות, הם ס' ריבוא נשמות קדושות,

מחברת הפללות, הוא משה רבינו, בסוד 'משנה עמו' ⁷⁷, כי הוא אילן שממנו נוצצו נשמות ס' ריבוא שהיו שם.

⁷³ כן הוא בדברי רש"י הקדוש זיע"א.

⁷⁴ נחמיה, ט' - יט'.

⁷⁵ במדבר, לג' - א'.

⁷⁶ "זוהר הקדוש", (חלק ב', דף קנז' ע"א).

⁷⁷ ישעיה, סג' - יא'.

ונסתייעו בעזר אלהי, בשכונת שוכן הבירה, ושברו מלתעות עול, וביררו בירור עצום".

עוד נקדים בזה, לדבריו של התנא הא-לקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א⁷⁸ :

שהליכתם של עם ישראל במדבר, היתה בכדי לכתת את ראשו של ה-ס"מ. והנה, כוח יניקת הקליפות, הוא מן הדינים המתעוררים על ידי חטא ועוון,

וכדבריו של ירמיה הנביא⁷⁹, "תִּסְרֹךְ רַעְתָּךְ".

והיינו, שמכוח אותו העוון, נוצר קטיגור, הרוצה לתבוע את דינו⁸⁰,

וכמו שכתב ה"זוהר הקדוש"⁸¹, "רצועא בישא, לאלקאה חייביא".

והנה, ידוע ומפורסם, שאין הקדוש ברוך הוא חפץ במות הרשע, כי אם בשובו מדרכו הרעה,

וכמאמר הכתוב⁸², "הַחֶפֶץ אֶחָפֶץ מוֹת רָשָׁע, נֶאֱמַר אֲדַנִּי יְהוָה, הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְרָכָיו, וְחִיָּה".

ולפיכך, נותן הבורא ית"ש, חיות להקטיגור, בכדי שלא יתבע למהר את העונש מן החוטא.

ובכדי לבטל את כוחו של הקטיגור, יש לעשות זאת, באחד מ-בי דרכים :

א. על ידי תשובה מאהבה, שאז נהפכים הזדונות לזכויות⁸³,

ובאופן זה, המקטרג, נהפך להיות מלאך קדוש, המליץ יושר על האדם.

⁷⁸ "זוהר הקדוש", (חלק ב', דף קפד' ע"א).

⁷⁹ ירמיה, ב' - יט'.

⁸⁰ מסכת אבות, פ"ד מי"א:

"והעובר עברה אחת, קונה לו קטגור אחד".

⁸¹ "תיקוני הזוהר", תיקון לג'.

⁸² יחזקאל, יח' - כג'.

⁸³ יומא, פו' ע"א.

ב. על ידי תשובה מיראה, שאז נהפכים הזדונות לשגגות⁸⁴,
ובאופן זה, המקטרג, נהפך להיות נכנע, ואין בו עזות לתבוע את הדין, אלא עד
שעת הכושר,
ואופן זה, הוא כעין המושג הנקרא בזמנינו "מאסר על תנאי".
והנה, בעוונותינו הרבים, לאחר חטא העגל במדבר, לא היה בכוחם של עם ישראל
לעשות "תשובה מאהבה",
ולפיכך, ביקש משה רע"ה מהבורא ית"ש⁸⁵: "וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֶן, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה,
קוּמָה יְהוָה וְנִפְצוּ אִבְיָדָי, וְנִנְסוּ מִשְׁנֵאָיָד מִפְּנֵיָד", באופן שכזה,
ולא אמר: "וְתִהְרֵג אִבְיָדָי, וְתִכָּרַת מִשְׁנֵאָיָד",
שכן, באותו הזמן לא היתה "תשובה מאהבה".
והנה, יתרו, היה משורש הדינים וגלגולו של קין, וכמו שנתבאר לעיל⁸⁶,
ומטעם כך, הוא נקרא בפרשתו, בשם⁸⁷: "חֶבֶב בֶּן רְעוּאֵל הַמְּדִינִי",
שכן, "הַמְּדִינִי", הוא אותיות "הדינים", והיינו שהוא היה משורשו של קין,
ולפיכך, הוא תיקן את פרשת מינוי הדינים, וכמו שנתבאר לעיל⁸⁸.
וכבר ידוע ומפורסם, מאמר רבותינו ז"ל במסכת סנהדרין⁸⁹:
"אמר אפרים מקשאה, תלמידו של רבי מאיר, משום רבי מאיר -
עובדיה, גר אדומי היה,
והיינו דאמרי אינשי, מיניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא"⁹⁰.

⁸⁴ יומא, פו' ע"א.

⁸⁵ במדבר, י' - לה'.

⁸⁶ באות ו'.

⁸⁷ במדבר, י' - כט'.

⁸⁸ באות ו'.

⁸⁹ לט' ע"ב.

וכעין זה, כתב ב"זוהר הקדוש" ⁹¹ :

"אין הדינים נמתקין, אלא בשורשן".

ומטעם הנ"ל, משה רע"ה, רצה לתקן את הדינים שנוצרו על ידי חטא העגל משורשן,

וזאת, באמצעות יתרו, אשר היה משורש הדינים.

ודבר זה, כתוב בתוך מאמרו של משה רע"ה ⁹², "ויאמר, אל נא תעזב אתנו, כי על כן נדעת חנתנו במדבר, והיית לנו לעינים":

"כי על כן נדעת חנתנו במדבר" - היינו, שאתה ידעת את טעם מב' המסעות אשר נלך במדבר, לצורך תיקון ה-רפ"ח ניצוצין,

ולפיכך, "והיית לנו לעינים" - היינו, שכל מקום שתסתכל בו, ותיתן את עיניך בו, יסתלקו ממנו הקליפות.

והנה, בפרשת "יתרו" מצינו, ש-יתרו לא התרצה להפצרותיו של משה רע"ה, וכמאמר הכתוב ⁹³, "וישלח משה את חתנו, וילך לו אל ארצו",

והדבר צריך ביאור, מפני מה לא נתרצה יתרו לקריאתו של חתנו - משה רע"ה?

ולצורך ביאור העניין, נבאר כדלהלן:

א. "יתרו" עם ד' אותיותיו, עולה בגימטריא למניין תר"כ,

שהוא, כמניין תר"ג מצוות מן התורה ו-ז' מצוות מדרבנן,

⁹⁰ היינו:

דרך האנשים לומר -

מגופו של היער, יוצרים את כת הגרזן שכורתו.

ואף שעובדיה הנביא היה גר אדומי, הוא נתנבא על אדום.

⁹¹ חלק ג', דף סה' ע"א.

⁹² במדבר, י' - לא'.

⁹³ שמות, יח' - כז'.

והם כמניין "כתר" וכמניין "כרת".

ב. בפרשתן, הוזכר יתרו בשם "חובב"⁹⁴, ושם זה מוזָה על "חביבות".

והנה, מילת "חובב", עולה בגימטריא למניין 18, וכמניין מילת "חי".

וזה, בכדי להורות לנו, שתורתו של יתרו נעשית לו כסם חיים,

על ידי שהוא קיימה ולמדה בשלמותה, ולפיכך הוא נעשה חביב ואהוב להבורא ית"ש.

ג. יתרו שבא לתקן את קין⁹⁵, לא היה צריך לתקן את עניין העבודה העצמית - שכן הוא הביא מעצמו את קרבנו⁹⁶,

ברם, היה עליו לתקן את עניין הדינים שכפר בעיקר⁹⁷, וכמו כן את עניין "עין טובה" - והיינו להביא את מיטב נכסיו לצורך קרבנותיו.

ובאמת, שיתרו הצליח לתקן זאת, על ידי שהוא נהג ב-"עין טובה", בכך שהוא חידש את פרשת "מינוי דיינים" לעם ישראל⁹⁸.

ומשכך, משה רע"ה, הפציר ב-יתרו שישאר עמהם,

וזאת, בכדי ללמדם את דרך העבודה, "עבודה עצמית - תכלית העבודה",

ובעיקר, כאשר היא נעשית ב-"עין יפה".

ד. ברם, יתרו סירב לכך:

שכן, בשביל להגיע לתכלית נעלית זאת, אי אפשר ללא תוכחת מוסר,

ובאם יהיה שם יתרו, כדוגמא לחיקוי, לא תהיה עבודתם באה אל תכליתה.

ורק כאשר יהיה משה רע"ה, כגדול העומד על גבם,

⁹⁴ במדבר, י' - כט'.

⁹⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

⁹⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ד'.

⁹⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

⁹⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

הנותן דוגמא אישית, ל-"עבודה עצמית - תכלית העבודה", ובעיקר ב-"עין יפה",
אך בד בבד, תוך כדי נתינת מוסר,
תהיה עבודתם שלימה ותמה, כפי שהצליח יתרו להגיע אל תכליתה.
ה. ואת יסודו זה של יתרו, רמזה תורתינו הקדושה בעניין אות "נ" הפוכה⁹⁹ :
שכן, ללא מידת ההכנעה והענווה, שהשיג וזכה יתרו,
אי אפשר לו לאדם, לזכות לעניין "עבודה עצמית - תכלית העבודה".
וללא מידות אלו, מגיע האדם לדיוטא תחתונה, כעניין "תינוק הבורח מבית
הספר"¹⁰⁰, ולקלוקל הרפ"ח ניצוצין¹⁰¹,
ואזי, דרכו סלולה אל הנפילה, ח"ו.
יתן ה' יתברך, ונזכה להשיג עבודה זו,
וממילא, נזכה לקדש ולטהר את חלקי נפש - רוח - נשמה - חיה - יחידה שלנו, ואת
ה-רפ"ח ניצוצין של חטא אדם הראשון,
ואז נזכה להגיע אל תכלית עבודתינו, "עבודה עצמית - תכלית העבודה". אמן

⁹⁹ וכמו שנתבאר לעיל באותיות ז'-ח'.

¹⁰⁰ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

¹⁰¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

~~~~~

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרחה בת רחל

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרוניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- נחמה נעמי דידי (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוגי) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרוחה ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד